

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobce: **L. V.**
zastoupeného advokátem JUDr. Pavlem Širokým
sídlem Vodičkova 710/31, Praha

proti
žalovanému: **policejní prezident**
sídlem Strojnická 935/27, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 10. 2021, čj. PPR-26686-10/ČJ-2021-990131

takto:

- I.** Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 10. 2021, čj. PPR-26686-10/ČJ-2021-990131 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II.** Žalovaný je povinen zaplatit žalobci jako náhradu nákladů řízení částku 20 225,50 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Pavla Širokého, advokáta, a to do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal u Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje (dále též „krajské ředitelství“) žádost o zaplacení dlužné částky za odpracované hodiny z let 2018 až 2021, aniž

by specifikoval její výši. Svůj nárok opřel o to, že mu z jeho pracovní doby služební orgán nezákonně odečítal přestávky na jídlo a odpočinek, ačkoliv mu je ve skutečnosti neposkytoval. Krajské ředitelství jeho žádost zamítlo rozhodnutím ze dne 24. 6. 2021, čj. JMK-8553/2021 (dále též „rozhodnutí o žádosti“).

2. Odvolání žalobce proti citovanému rozhodnutí zamítl žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví (dále též „odvolací rozhodnutí“ nebo „napadené rozhodnutí“). Proti němu brojí žalobce u Krajského soudu v Brně žalobou podanou dne 14. 12. 2021.

II. Argumentace žalobce

3. Žalobce navrhuje napadené rozhodnutí zrušit, neboť vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalovaný jednostranně vyhodnotil výpověď svědka S., vedoucího obvodního oddělení, který nemohl připustit jakékoliv chyby na svém pracovišti, a nezohlednil výpovědi ostatních dvou vyslechnutých řadových příslušníků. Ti vypověděli, že jako dozorčí v případě, že přijmou oznámení, kontaktují hlídku navzdory tomu, že právě čerpá přestávku. Dále žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, neboť nevyslechl další svědky, kteří pracovali se žalobcem na stejné pozici. Napadené rozhodnutí postavil žalovaný jen na výpovědi svědka S. a na plánu služeb.
4. Žalovaný také nesprávně aplikoval právo, neboť čerpání přestávek na pracovišti OOP Letovice odporovalo platné právní úpravě dle § 60 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru. Žalovaný sám potvrdil, že hlídka je během přestávky kontaktována k plnění služebních úkolů. Na pracovišti neexistoval oficiální, jasný a jednotný pokyn, který by určoval pravidla, podle kterých by se během přestávky příslušníci střídali či zastupovali (příklad takového pokynu přiložil žalobce v podobě Pokynu ředitele Krajského ředitelství policie Libereckého kraje ze dne 17. 5. 2021). Vzhledem k této nejistotě tak nebylo vůbec možné výkon služby přerušit. V drtivé většině případů totiž hlídka vyjíždí okamžitě k oznámenému případu, a to bez ohledu na čerpání přestávky. Není ani technicky možné, aby hlídku zastoupil někdo jiný. Pokud jde o policisty v nepřetržitém režimu služby, například dozorčí službu, tu představoval na služebně typicky jeden policista, který však přijímá oznámení a jeho úlohou není vyjíždět k případům. Stejně tak nemohl žalobce zastoupit ani vedoucí oddělení, neboť ti vykonávají práci do 15:00 hod, zatímco denní hlídka slouží do 19:00 hod. Svědci nepotvrdili ani to, že by jako zástup vysílali na místo příslušníka v 6. tarifní třídě zpracovávajícího převážně dokumentaci. I v případě, že byly na služebně ustanoveny dvě hlídky (vedle výjezdové hlídky např. prvosledová hlídka, tzv. dlouhé zbraně), nejsou vždy zastupitelné v době čerpání přestávek. Jen výjezdová hlídka má totiž vozidlo vybavené AED-defibrilátorem a neprůstřelnými vestami. Půjde-li o výjezd, k němuž je toto vybavení nutné, nemůže výjezdovou hlídku zastoupit druhá hlídka. Navíc se stává, že na oddělení je k dispozici pouze jedna hlídka.
5. Žalobce dodává, že čerpání přestávky narušovalo též držení výjezdového telefonu, který museli mít policisté stále při sobě. A na tomto telefonu musel být žalobce stále na příjmu a v případě nutnosti musel jet na výjezd. Nebylo na dobrovolném rozhodnutí žalobce, zda si výjezdový telefon ponechá u sebe nebo odevzdá dozorčí službě. Musel být stále na příjmu a pokud by telefon odevzdal, dozorčí hlídka by jej stejně (i během přestávky) zavolala k výjezdu.
6. Žalovaný se snažil argumentovat, že jakékoliv oznámení nutně neznamená, že hlídka musí přerušit přestávku a okamžitě reagovat. S tím ale žalobce nemůže souhlasit. V takovém

případě se hlídka nachází ve stále ostražitosti i během přestávky. Uvedené závěry jsou též v rozporu s rozhodnutím Soudního dvora Evropské unie ze dne 9. 9. 2021, ve věci C-107/19 a nálezem Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1854/20. Na závěr žalobce doplňuje, že i kdyby k narušování přestávek docházelo jen výjimečně, neodpovídá to požadavkům Soudního dvora dle citovaného rozhodnutí ve věci C-107/19. Trvající nejistota příslušníka postačuje k závěru, že nešlo o přestávky podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru.

7. Vedle toho žalobce napadá též „posuny“ přestávky na jídlo a odpočinek na pozdější čas, k čemuž by mělo docházet jediné na základě žádosti jednotlivých policistů. Žalobce o to nežádal a žalovaný žádné takové žádosti nepředložil. I k posunu přestávek fakticky docházelo kvůli výkonu služby.

III. Argumentace žalovaného

8. Žalovaný navrhuje podanou žalobu zamítnout. Žalobní body jsou podle něj nekonkrétní, žalobce netvrdí žádný případ porušení své přestávky. Řízení bylo zahájeno na žalobcovu žádost a bylo na něm, aby pro podporu svých tvrzení označil důkazy. Skutkový stav zjistil žalovaný dostatečně a žalobce konkrétně nenamítá, v čem je výpověď svědka S. nekonkrétní nebo nepravdivá. Žalobce mohla během přestávky zastoupit druhá hlídka. I pokud byl žalobce v jediné hlídce, mohl přestávky čerpat, neboť každé oznámení je posuzováno individuálně a není nutné na všechna ihned reagovat. Z podkladů není zřejmá jakákoliv změna času přestávky žalobce (vyjma jednoho případu 25. 10. 2019) a podle výsledku svědků k narušování přestávek členů hlídky docházelo jen výjimečně. Žalovaný musí také poukázat na procesní pasivitu žalobce v nalézacím řízení. Výslech svých kolegů navrhl až v odvolání, do té doby trval jen na svém účastnickém výsledku.
9. Mimořádné události jistě mohou narušit žalobcovu přestávku, ale nejsou časté a vybočují z běžného rámce služby. Žalovaný pak zdůraznil, že je-li hlídka kontaktována i během přestávky k plnění běžných služebních úkolů, jde o volbu daných policistů. Žádný předpis policistům nenařizoval, aby u sebe měli vysílačku a mobilní telefon i během přestávky. Policisté jsou dospělí lidé a mohou se jistě rozhodnout, zda si během přestávky ponechají mobil. Ostatně z rozsudků Soudního dvora Evropské unie ve věcech C-344/19 *Radiotelevizija Slovenija* a C-580/19 *RJ* vyplývá, že určitá omezení během přestávky musí zaměstnanec strpět. Navíc policisté mají stanovenou povinnost iniciativy v § 10 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a přestávku policistů nelze chápat tak, že by příslušník vůbec neměl být připraven konat.
10. Žalovaný má za to, že systém zastupování na OOP Letovice byl srozumitelný, což dovozuje z následujícího: (i.) po dobu žalobcovy přestávky byl chod oddělení zajištěn vyšším počtem do služby velených policistů v režimu FPD3 nebo s jinak plánovanou přestávkou, (ii.) zpravidla byla na služebně k dispozici druhá (tzv. pomocná) hlídka, (iii.) během přestávky mohli policisté předat služební telefon dozorcímu, (iv.) dozorčí posuzoval u jednotlivých oznámení, zda nesnesou odkladu a (v.) přerušování přestávek z podkladů vůbec neplyne. Žalovaný nepopírá, že ne vždy byly na služebně k dispozici dvě hlídky. Proto se vypořádal s oběma eventualitami, tedy zastupování během služby jediné hlídky a při více hlídkách. Poukazuje též na metodické doporučení vedoucí odboru personálního Policejního prezidia ČR ze dne 2. 1. 2018, podle jehož čl. 13 odst. 6 v případě, že není možné přestávku vyčerpat, jedná se o službu přesčas.

11. Lze shrnout, že žalobce nebyl v době přestávky povinen okamžitě (do nějaké doby) zasáhnout, ani nemusel být v době přestávky k dispozici na služebním telefonu. Plnil pouze mimořádné úkoly.

IV. Řízení před krajským soudem

12. Ve věci proběhlo dne 19. 4. 2023 na žádost žalobce ústní jednání podle § 49 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Obě strany při něm setrvaly na svých stanoviscích.
13. Soud neprováděl dokazování listinami, které účastníci navrhli ve svých písemných podáních, neboť se strany shodly na tom, že existence a obsah těchto dokumentů nejsou mezi nimi sporné. Spor se vede jen o to, co z nich lze pro nynější případ dovozovat. Dále soud zamítl návrh žalobce, vznesený až při jednání, aby provedl znovu výslech svědků vyslechnutých již ve správním řízení (příslušníci Obvodního oddělení policie Letovice, nprap. H. a prap. M.). Soud to shledal nadbytečným, neboť obsah obou výsledků podrobně zaznamenán ve spisové dokumentaci a také v tomto případě se spor vede spíše o to, co z jimi sdělených skutečností plyne.

V. Posouzení věci krajským soudem

14. Žaloba je důvodná.

Právní úprava a judikatura

15. Podle § 60 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále též „zákon o služebním poměru“), platí, že:
- „Příslušník má nárok na přestávku ve službě na jídlo a odpočinek, nejdéle po každých 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby, jestliže služební funkcionář nerozhodne na žádost příslušníka jinak, a to při trvání směny*
- a) do 9 hodin v rozsahu 30 minut*
- b) nad 9 hodin v takovém rozsahu, aby jedna přestávka činila 30 minut a ostatní přestávky činily nejméně 15 minut.“*
16. Podle § 60 odst. 2 zákona o služebním poměru „*přestávka ve službě na jídlo a odpočinek se nezapočítává do doby služby*“. Naproti tomu podle odstavce 3 téhož ustanovení „*jde-li o službu, jejíž výkon nemůže být přerušen, musí být příslušníkovi i bez přerušování výkonu služby zajištěna přiměřená doba na jídlo a odpočinek.*“
17. Citovaná ustanovení vyložil již pro řadu různých situací Nejvyšší správní soud, přičemž jeho závěry jsou následující.
18. Především je potřeba říci, že i když příslušník ozbrojeného sboru koná službu nepřetržitého charakteru (např. hlídkovou službu), neznamená to ještě samo o sobě, že ji nelze přerušit. Nepřetržitá služba, kterou z nejrůznějších důvodů přerušit nelze (např. operační důstojník, který musí být neustále připraven přijímat oznámení od občanů, a zároveň nemá zajištěno střídání) se musí podřadit pod režim § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. Takový příslušník pracuje bez přestávky a služební orgán mu pouze zajistí přiměřenou dobu na jídlo a odpočinek a proplatí mu celou délku služby. Naproti tomu tam, kde je možné službu přerušit, koná se v režimu § 60 odst. 2 zákona o služebním poměru. Služební orgán zajistí organizačními, technickými a personálními opatřeními, aby příslušník mohl nejdéle

po každých pěti hodinách služby čerpat přestávku na jídlo a odpočinek v zákonem stanovené délce, a dobu přestávek mu neproplácí. Právě ono vytvoření podmínek ze strany služebního orgánu, tedy faktická (strukturální) možnost přestávky čerpat, je pro posouzení věci klíčová, nikoliv to, zda tak příslušník v jednotlivých případech skutečně činil, či nikoliv. Konkrétní případy přerušení či nevyčerpání přestávky mohou posloužit nanejvýš jako indicie svědčící o tom, že systém nebyl dobře nastaven nebo že přijatá opatření selhávala (srov. shrnující rozsudek ze dne 8. 11. 2022, čj. 7 As 187/2022-26, v němž Nejvyšší správní soud posuzoval případ policisty sloužícího v integrovaném operačním středisku v Hradci Králové).

19. Nejvyšší správní soud dále vyložil, co se rozumí „přestávkou“. Vnímá ji jako „*zákonem garantovanou (nárokovou) dobu, v rámci které policista nevykonává službu a tento časový úsek je určen výhradně k jeho odpočinku, a to způsobem, který daný policista zvolí*“. S ohledem na specifika výkonu služby u Policie ČR však nelze tuto definici vnímat absolutně. Policista totiž musí být i během přestávky připraven konat v případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie (viz § 10 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky), případně mu může být stanovena jiná forma „dosažitelnosti“ (srov. bod 23 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2019, čj. 8 As 257/2018-44, který řešil výkon výjezdní hlídkové služby policistou dopravního inspektorátu v Jeseníku).
20. S ohledem na zakročovací povinnost (kterou mají v různých podobách stanovenou i příslušníci jiných bezpečnostních sborů) nebrání podřazení pod § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru samo o sobě to, že příslušník má v době přestávky ve službě na jídlo a odpočinek na sobě výstroj a výzbroj, že ji z praktických důvodů bezpečnostních kontrol tráví přímo na pracovišti (např. ve věznici) či trvá jeho povinnost zasáhnout v případě zcela mimořádných situací (např. útěk vězně), a pro účel takové mimořádné situace má u sebe radiopřijímač. Za přestávku však nelze považovat „*situaci, kdy sice příslušník může konzumovat jídlo, je však stále dosažitelný a připravený přerušit přestávku v případě potřeby, přičemž služba je zorganizována tak, že taková potřeba běžně nastává*“ (srov. bod 26 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2020, čj. 9 As 40/2020-78, který se týkal příslušníků Vězeňské služby ČR vykonávajících strážní službu ve věznici v Plzni).
21. Lze tedy shrnout, že přestávka splňuje zákonné nároky pouze tehdy, pokud během ní musí být příslušník bezpečnostního sboru připraven plnit jen mimořádné úkoly, jež nastávají zcela výjimečně a naprosto nepředvídatelně a jež by aktivovaly jeho zakročovací povinnost (u policie by typicky šlo o zásah proti aktivnímu střelci). Jestliže naopak musí příslušník počítat během údajné přestávky i s plněním běžných služebních úkolů, pak se o skutečné přerušení služby nejedná a režim § 60 odst. 2 zákona o služebním poměru tu nelze uplatnit. Takové trávení doby určené k odpočinku by totiž daného příslušníka mohlo stavět do stavu trvalé ostražitosti, jenž není s přestávkou ve službě slučitelný (srov. bod 31 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2022, čj. 9 As 89/2021-65, který věcně navazuje na výše citovaný rozsudek čj. 9 As 40/2020-78, týkající se příslušníků Vězeňské služby ČR).
22. Z tohoto pohledu je pak zcela nepodstatné, zda k přerušení přestávky kvůli plnění běžných služebních úkolů ve skutečnosti docházelo a zda se tak dělo často, nebo naopak zřídka. I na malém obvodním oddělení s nízkým nápadem činnosti tak musí být během přestávek nějakým způsobem zajištěna zastupitelnost policistů konajících nepřetržitou službu, pokud má být jejich služba podřazena pod režim § 60 odst. 2 zákona o služebním poměru. Nelze-li zastupitelnost organizačně zajistit, musí se policistovi proplácet celá doba služby (srov.

argumentaci žalovaného v bodech 7-8 a odpověď Nejvyššího správního soudu na ni v bodech 23-24 výše citovaného rozsudku čj. 8 As 257/2018-44).

23. Pro nynější věc je dále důležité, že organizační, technická a personální opatření, jimiž má být zajištěno, že příslušníci ozbrojeného sboru budou moci trávit přestávku způsobem, který bude odpovídat výše vymezeným požadavkům, musí být zavedena jak formálně, tak i fakticky. Systém zastupování tedy musí být předem popsán, a to srozumitelně, jasně a konkrétně a musí být předvídatelný. Nelze jej v žádném případě nahradit tím, že se konkrétní případy přerušení naplánované přestávky vždy jen *ad hoc* proplatí jako služba přesčas (srov. body 24, 25 a 28 výše citovaného rozsudku čj. 8 As 257/2018-44). Na druhou stranu, samotné nastavení jasných a předvídatelných pravidel nestačí, jestliže kvůli pracovnímu prostředí nebo vytiženosti příslušníků vyplývající z personálního podstavu tento systém fakticky nefunguje a prokáže se, že v praxi nemohli příslušníci naplánované přestávky čerpat (srov. bod 22 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, čj. 8 As 160/2018-42, který se týkal policistů sloužících na integrovaném operačním středisku v Jihlavě).
24. Pokud jde o důkazní břemeno, to leží primárně na služebním orgánu. Jestliže příslušník bezpečnostního sboru (byť i vcelku obecně) tvrdí, že neměl možnost čerpat během služby přestávky, musí služební orgán v první řadě zjistit a prokázat, zda k tomu měl příslušník vytvořeny ze strany nadřízených potřebné podmínky. Teprve v případě, že se formální přijetí potřebných opatření prokáže, tedy důkazy svědčící o jejich existenci nevykazují rozpory a nevzbuzují důvodné pochybnosti, je řada na příslušníkovi, který proplacení přestávek požaduje, aby prokázal, že v praxi se tato opatření ve skutečnosti neuplatňovala nebo že kvůli objektivním překážkám nefungovala (srov. body 41-46 výše citovaného rozsudku čj. 9 As 89/2021-65). K tomu je možno ještě ve stručnosti dodat, že žádost příslušníka bezpečnostního sboru o proplacení přestávek nediskvalifikuje ani to, že se během své služby přestávek na jídlo a oddech sám aktivně nedomáhal a na nefunkčnost nastaveného systému nijak neupozorňoval (srov. body 23-25 výše citovaného rozsudku čj. 8 As 160/2018-42).
25. Výše shrnuté judikatorní závěry se týkaly přerušení již zahájené přestávky. V otázce možného posunu naplánované přestávky kvůli plnění služebních úkolů nejsou názory Nejvyššího správního soudu prozatím ustáleny. Nejvyšší správní soud sice v jednom z výše uvedených případů konstatoval, že přestávku lze přesunout pouze na žádost samotného příslušníka, činil tak ale pouze jako *obiter dictum*, tedy nad rámec nutného odůvodnění daného případu (srov. bod 26 výše citovaného rozsudku čj. 8 As 257/2018-44). Naproti tomu v jiných případech Nejvyšší správní soud připustil, že přestávky mohou být čerpány i v jiných časech, než které jsou uvedeny v denních rozkazech (srov. bod 45 výše citovaného rozsudku čj. 9 As 89/2021-65 a bod 53 výše citovaného rozsudku čj. 7 As 187/2022-26). Tomuto druhému názorovému směru odpovídají i závěry odborné literatury, podle níž je žádost příslušníka nezbytnou podmínkou až v případě, že by se mu přestávka měla poskytnout po delší době služby, než stanoví zákon, tedy po více než pěti hodinách (srov. CHROBÁK, Jiří, Aleš BLAHUT, Jan KULHÁNEK a Stanislav VODIČKA. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: Praktický komentář*. Wolters Kluwer [cit. 2023-5-4]. ASPI_ID KO361_2003CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X).

Skutková zjištění

26. Soud zde stručně nastíní skutkový stav, jak vyplynul z napadeného rozhodnutí a ze správního spisu (v němž soud ověřoval skutečnosti, které byly podle žalobce sporné), a to jen v rozsahu potřebném pro následné právní posouzení věci.
27. Žalobce uplatnil u krajského ředitelství žádost ze dne 8. 3. 2021 nárok na zaplacení dlužné částky za hodiny odpracované v letech 2018-2021 na OOP Letovice. Ačkoliv jej žalobce přesně nevyčíslil, odůvodnil jej špatným počítáním přestávek na jídlo a odpočinek do pracovní doby, tedy že sice formálně přestávku čerpal, ale ve skutečnosti vykonával službu. K výzvě krajského ředitelství pak žalobce doplnil svá tvrzení 13. 4. 2021 tak, že o přestávkách na jídlo a odpočinek musel být stále oblečen v uniformě, vyzbrojen a musel u sebe mít telefon, na němž jej může zastihnout operační důstojník. Navíc byl vysílán k dopravním nehodám a případům v době, kdy měl čerpat přestávku.
28. Krajské ředitelství žalobcovu žádost zamítlo. Krajské ředitelství v rámci prvostupňového řízení vyslechlo npor. R. S., DiS, vedoucího OOP Letovice (záznam o výsledku svědka ze dne 18. 5. 2021, čj. KRPB-41797-11/ČJ-2021-0600KR). Svědek uvedl, že žádná autoritativní pravidla ke způsobu trávení přestávek neexistují. Policisté převážně tráví přestávky ve společenské místnosti a obědvají, někteří jdou domů. Ani pravidla pro převlékání policistů z uniformy do civilního oblečení během přestávky neexistují a záleží podle svědka na jejich rozhodnutí. K nemožnosti čerpat přestávku svědek dodal, že taková situace může nastat při mimořádných událostech (například loupežné přepadení, aktivní střelec), ale žádnou konkrétní událost si nevybavil.
29. Krajský ředitel v prvostupňovém rozhodnutí na základě stěžejní části výpovědi npor. S. a dalších důkazů popsal, že na služebně OOP Letovice byli policisté rozdělení do těchto základních typů služby, plnících odlišné úkoly: (i) vedoucí a jeho zástupce, (ii) dozorčí služba, (iii) hlídková služba, (iv) dlouhé zbraně – policisté vycvičení k řešení mimořádných událostí, (v) policisté zařazení v 6. tarifní třídě, kteří zpracovávali spisy a příp. byli určeni k zajišťování dopravně bezpečnostních a podobných akcí. Kromě toho lze rozlišovat, v jakém „přestávkovém režimu“ policisté vykonávali jednotlivé druhy služby. Režim označený jako „FPD2“ znamenal, že policista měl po 5 hodinách služby nárok na přestávku, která se mu podle § 60 odst. 2 zákona o služebním poměru nezapočítávala do doby služby a nedostával za ni odměnu. Druhý režim s označením „FPD3“ pak spadl pod § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru a policisté v tomto režimu čerpali jen přiměřenou dobu na jídlo a odpočinek, službu nepřerušovali a celou dobu služby měli proplacenou. Dozorčí služba se zásadně vykonává v režimu FPD3. V režimu dlouhé zbraně jsou policisté vycvičení k řešení mimořádných událostí a jsou též v režimu FPD3. Policisté v režimu hlídkové služby a policisté určeni k zajišťování dopravně bezpečnostních akcí jsou naproti tomu zařazení do režimu FPD2, pokud je zajištěna jejich zastupitelnost (policistou v režimu FPD3 nebo policistou v režimu FPD2, který má přestávku naplánovanou na jinou dobu). Tak tomu bylo zejména ve všední dny od 7:00 do 19:00 hod, kdy jsou na oddělení vždy k dispozici další síly, které komunikují s operačním důstojníkem a s občany a zajišťují chod oddělení, konkrétně vedoucí a jeho zástupce, dozorčí, dva zpracovatelé v šesté tarifní třídě a dvoučlenná hlídka dlouhých zbraní. Jestliže vystřídání možné není, zejména o víkendech a v noci, pak i hlídka slouží v režimu FPD3 bez přestávek. Žalobce převážně sloužil v dozorčí službě (režim FPD3) a hlídkové/obchůzkové službě (režim FPD2).

30. Součástí správního spisu je i soubor označený „výpis IS instruktaž V.“, který obsahuje detailní rozpis úkolů na jednotlivé dny, včetně časů jejich plnění a časů plánovaných přestávek. Dále lze ve spisu nalézt žalobcem podepsané výkazy výkonu služby za každý jednotlivý měsíc, přičemž ve výkazech je evidována i žalobcova přestávka včetně času čerpání.
31. V odvolacím řízení vyslechl prvostupňový orgán na žádost žalovaného další svědky, a to prap. G. M. a nrap. P. H., policisty OOP Letovice.
32. Svědek H. vypověděl (záznam čj. KRPB-41797-31/ČJ-2021-0600KR, na č. l. 72), že slouží buď jako policista v 6. tarifní třídě na zpracování spisů, nebo jako dozorčí, do hlídkové služby bývá velen výjimečně. Dvoučlenná hlídka bývá někdy jedna, jindy bývají ustanoveny dvě (druhá pomocná). Svědek jako hlídka čerpá naplánovanou přestávku zpravidla podle plánu, přičemž pokud v době jejího začátku právě přijímá nějaké oznámení, přestávku si přesune a vyčerpá ji pak. Nevzpomíná si, že by někdy přestávku neměl vůbec. Přejde-li během přestávky oznámení a dozorčí věc po dohodě se svědkem vyhodnotí jako neodkladnou, svědek přestávku přeruší a jede na místo. Nejde-li o nic neodkladného, přestávku dočerpá, nicméně i zde se snaží rychle dojít a vyjet. Hlídka nemá povinnost být během přestávky ustrojena, vystrojena a vyzbrojena, ale svědek zůstává v uniformě, ať už setrvá na oddělení nebo odchází na jídlo do restaurace; stejně tak si u sebe nechává služební telefon a myslí si, že i ostatní policisté to tak dělají. Svědek na služebně vystupoval i jako dozorčí, přičemž k otázce využití hlavní hlídky během její přestávky a k jejímu zastoupení doslova uvádí: *„Pokud je to věc, která nesnese odkladu, tak je na místo vyšlu. Pokud mám druhou hlídku, u které vím, že nečerpá přestávku, tak ji vyšlu na místo. Třeba vyšlu dlouhé zbraně, nebo pomocnou hlídku. V praxi např. mi výjezdová hlídka sdělí, že jde do restaurace a já vím, že druhá hlídka vykonává službu venku, tak když je nějaká událost, tak vyšlu druhou hlídku. ... Rozdíl mezi první a druhou hlídkou je, že první prioritně vyjíždí na nápad, má u sebe defibrilátor, výjezdní mobil a bývá dozorčím či operačním vysílána na oznámení. Druhá hlídka vyjíždí na místo, když první již nějaké oznámení zpracovává a jinak se věnuje dopravě, případně úkolům v okrsku. ... Zastoupit jako dozorčí teoreticky můžu, ale v praxi se tak neděje.“*
33. Svědkyně M. při výslechu uvedla (záznam čj. KRPB-41797-30/ČJ-2021-0600KR na č. l. 68), že slouží zejména jako dozorčí (asi z 80 %), někdy jako výjezdová či pomocná hlídka, a to v noci nebo o víkendech. Na služebně jsou většinou jedna nebo dvě hlídky, jedna výjezdová a druhá buď pomocná nebo dlouhé zbraně; tato druhá hlídka ovšem může mít i výlučně dopravní akci. Z výslechu, který probíhal ve čtvrtek v 8:30 hod, přitom vyplývá, že i ve všední dny v době 7:00 – 19:00 někdy slouží pouze jedna hlídka. Pokud je hlídek více, tak jim zástupce vedoucího oddělení plánuje přestávky tak, aby se v jejich čerpání prostřídaly. Jako hlídce se svědkyni občas stane, že je na výjezdu v době, kdy má čerpat zákonnou přestávku (v době dle instruktaže) a dočerpá ji až po návratu. Nikdy se jí však nestalo, že by přestávku nevyčerpala vůbec. K podobě přestávek doplnila, že přestávku může čerpat dle libosti v prostorách kuchyňky nebo může jít do restaurace, nicméně z praktických důvodů zůstává v uniformě a nechává si u sebe telefon, neboť je neustále připravena k výjezdu. Telefon by mohla dát dozorčímu, ale nikdo to nedělá. Při oznámení je na dozorčím, zda oznámená věc snese odklad – pokud ne, může zavolat výjezdovou hlídku bez ohledu na její přestávku. Naopak v případě režimu pomocné hlídky je minimální pravděpodobnost, že by byla v průběhu přestávky rušena. K tomu, že by musela jako výjezdová hlídka během přestávky zvedat telefon docházelo nicméně podle svědkyně jen „občas“. K otázce využití hlavní hlídky během její přestávky a k jejímu zastoupení

svědkyně doslova uvedla: „Jako dozorčí se mi nestalo, že bych za hlídku jela na výjezd. ... Vždycky zavolám tu výjezdovou hlídku, která má služební telefon, i když čerpá přestávku. Druhou hlídku bych zavolala v případě, že by se jednalo o něco akutního, a kdyby byli blíže než výjezdová hlídka. Příslušníka v 6. tarifní třídě jsem v době čerpání přestávek výjezdové hlídky na místo jako zástup neposílala. Dlouhé zbraně by na místě mohly hlídku čerpající přestávku zastoupit, ale nepamatuji si, kdy jsem je jako dozorčí takhle posílala.“

Právní posouzení

34. V řešené věci jde o to, zda má žalobce nárok na doplacení služebního příjmu kvůli tomu, že neměl jako policista Obvodního oddělení Policie ČR Letovice (dále též „OOP Letovice“) možnost řádně čerpat přestávky na jídlo a odpočinek podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru. Hlavní žalobcův argument je, že v těchto přestávkách fakticky konal službu, neboť byl neustále připraven k výjezdu.
35. Úvodem je třeba říci, že na OOP Letovice byl žalobce zařazen do několika různých režimů služby. Větší část vykonával jako dozorčí v režimu FPD3 podle § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. Již méně služeb (žalovaný mluví o 1/4) konal žalobce jako hlídka, a to buď v režimu FPD3 (zpravidla v noci a o víkendech) nebo v režimu FPD2 (zpravidla ve všední dny), přičemž tento druhý režim předpokládal neproplacené přestávky na jídlo a odpočinek podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru nejdéle po každých 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby. Ačkoliv žalobce původně v řízení před služebním orgánem žádal o proplacení přestávek ve všech typech služby (a zřejmě si rozdíl mezi nimi zcela neuvědomoval), v žalobě už poukazuje pouze na režim služby FPD2, kdy měl jako výjezdová či pomocná hlídka opravdu plánovány přestávky, které se mu nezapočítávaly do doby služby.
36. Žalobce požaduje doplatek služebního příjmu za každou službu v režimu FPD2 v průběhu čtyř let. Žalobcova argumentace stojí na tom, že na služebně OOP Letovice docházelo v průběhu nárokováného období k systémovému pochybení při čerpání přestávek na jídlo a odpočinek, proto mu nárok na doplatek vznikl za každou službu, v níž měl přestávku čerpat, aniž by označoval konkrétní případy, kdy přestávky vyčerpat nemohl. Žalobce přednesl dvě skupiny argumentů, proč svou službu fakticky nemohl během naplánované přestávky přerušit. Za prvé, žalobce měl během přestávky u sebe služební telefon a radiopřijímač, tedy byl neustále dostupný a musel reagovat na podaná oznámení (v řízení před služebním orgánem navíc žalobce poukazoval i na to, že musel být během přestávky na služebně, oblečen v uniformě a ozbrojen). Za druhé, na OOP Letovice neexistoval předem daný a přehledný systém čerpání přestávek, včetně pravidel pro zastupování v jejich průběhu.
37. Krajský soud tak ověřoval, zda žalobcova tvrzení a ve správním řízení zjištěné důkazy svědčí o existenci systémového problému, který by žalobci skutečně znemožňoval čerpat přestávky na jídlo a odpočinek, jak mu garantuje § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru.
38. První skupina námitek není důvodná. Z provedených svědeckých výpovědí shodně vyplynulo, že policisté mohou svou přestávku trávit jak na služebně, tak v restauraci. Svědek S. dokonce jmenoval policistu, který své přestávky tráví doma. Policisté tak nemusí trávit přestávku na služebně, ani na sobě nemusí mít uniformy. Stejně tak z výpovědí svědků vyplynulo, že policisté mohou služební telefon před přestávkou odevzdat a nemají povinnost jej mít u sebe, byť je nutné dodat, že to tak v praxi nefungovalo a policisté si tato zařízení ponechávali v držení. I kdyby ale provedené důkazy podporovaly žalobcova

tvrzení, nemohl by být se svou první námitkou úspěšný. Jak bylo výše řečeno, policisté musejí být připraveni reagovat na zcela mimořádné události. Jejich převlekání by mohlo oddálit nezbytný zásah, a proto by i závažné trávení přestávky v pracovním oděvu bylo možno obhájit zvláštní povahou policejní práce. Totéž platí pro povinnost mít u sebe služební telefon či radiopřijímač. I pokud měl žalobce tato zařízení u sebe během čerpání přestávky, ještě to neznamená, že je to v rozporu s § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru. Při výkonu policejní služby jistě může docházet ke krajním situacím, kdy je potřeba povolat policisty bez ohledu na jejich přestávky – např. loupežné přepadení, jak uváděl svědek S. Proto by soud vyhodnotil jako přiměřené, i pokud by měli policisté povinnost mít u sebe služební telefon i během přestávky a být na něm dostupní, pokud by šlo jen o možnost odvolat je z přestávky ve výjimečných situacích, kdy fakticky zasahuje celé oddělení (tedy na výjezd jede „vše, co má ruce a nohy“, jak to vyjádřil svědek H.).

39. Úspěšný byl naproti tomu žalobce s argumentací o nedostatečně vyřešeném zastupování při přestávkách. Soud musel dát žalobci za pravdu v tom, že na OOP Letovice podle doposud provedených důkazů zřejmě neexistoval přehledný a jasný způsob zastupování výjezdové hlídky během přestávek. Opačný závěr, k němuž dospěl žalovaný – tedy že zastupování bylo vyřešeno uspokojivě – není podložený skutkovými zjištěními, jež by vyplývala ze spisu. Podle výše citované judikatury je to přitom služební orgán, na kom v první řadě leží důkazní břemeno, aby prokázal, že organizační a jiná opatření zajišťující sloužícím policistům řádné čerpání přestávek byla zavedena.
40. K tomu je v první řadě třeba uvést, že nejjednodušší situace pro ozbrojený sbor bezesporu nastává, pokud může soudu předložit pravidla pro čerpání přestávek a zastupování během nich v písemné podobě. Jenže na služebně OOP Letovice zjevně neexistoval žádný písemný vnitřní předpis či pokyn, který by vzájemné zastupování policistů během přestávek jednoznačně upravoval. To by samo o sobě nevadilo. Na malém obvodním policejním oddělení je představitelné i neformální řešení, kdy vedoucí oddělení nastaví příslušná pravidla ústně a seznámí s nimi své podřízené například na poradě. V takovém případě je ovšem pro policejní sbor mnohem náročnější prokázat, že daná pravidla opravdu zavedena byla a že je lze hodnotit jako funkční. Je totiž potřeba ověřit, zda tvrzené ústní pokyny vedoucího opravdu zazněly a zda dolehly k uším těch, kteří je měli realizovat, tedy zda si jich byli vědomi a byly jim jasné natolik, aby je byli schopni uplatňovat. To se v daném případě (prozatím) prokázat nepodařilo.
41. Je pravda, že vedoucí OOP Letovice, resp. jeho zástupce, podle výpisu z IS žalobci přestávky plánoval a zařazoval je do denního programu včetně přesného času čerpání. Z výpovědi svědka S. a svědkyně M. také shodně vyplynulo, že vedoucí služebny či jeho zástupce plánovali přestávky tak, aby je různé hlídky nečerpaly najednou a byla tak zajištěna jejich vzájemná zastupitelnost. To ovšem platí jen pro případy, kdy byly na oddělení k dispozici dvě hlídky. Z plánu služeb a výpisu IS, stejně jako z výsledku svědkyně M. ale vyplývá, že ve stejný čas sloužily na OOP Letovice někdy jedna, jindy dvě „obyčejné“ hlídky.
42. Krajský soud se nejprve bude věnovat situaci, kdy na obvodním oddělení sloužila hlídka pouze jedna a kdy druhá, pomocná hlídka, ustavena nebyla. Žalovaný se v této souvislosti příliš opřel o tvrzení vedoucího OOP S., že hlídku na přestávce mohl v této situaci zastoupit prakticky kdokoliv, zejména policisté sloužící v jiném typu služby (dozorčí, zpracovatelé v 6. tarifní třídě, dlouhé zbraně nebo vedoucí či jeho zástupce) aniž by kriticky zhodnotil výpovědi ostatních policistů.

43. Oba svědci především ve svých výpovědích potvrdili, že během přestávky výjezdové hlídky dochází k tomu, že jí dozorčí zavolá a konzultuje s ní, zda oznámení, které obdržel, vyžaduje okamžitý zásah. Pokud tomu tak je, hlídka vyjíždí okamžitě na místo. Svědkyně M. sice uvedla, že se to děje jen „občas“, ale je třeba přihlídnout k tomu, že oba vyslechnutí svědci byli do hlídkové služby veleni spíše výjimečně. Ostatně četnost narušení přestávky ani není pro posouzení věci podstatná, jak vyplývá z výše citované judikatury. Důležité je, zda se tak dělo za účelem plnění mimořádných, nebo i běžných služebních úkolů. Doposavad provedené důkazy nasvědčují spíše tomu, že dozorčí kontaktoval výjezdovou hlídku na přestávce i s běžnými úkoly. Okamžitý výjezd totiž může vyžadovat i běžný policejní úkol, např. prohlídka chaty jevící známky vloupání, v níž se podle oznamovatele stále ještě může nacházet pachatel, jehož je tak možno při včasném zásahu přistihnout při činu. Už sám tento fakt nasvědčuje spíše tomu, že systém zastupování policistů v hlídkové službě během přestávky na OOP Letovice buď úplně chyběl, nebo nebyl v praxi náležitě uplatňován.
44. To pak potvrzují i výpovědi svědků ve vztahu k jednotlivým typům policistů konajících služby na oddělení, kteří údajně byli podle vedoucího S. určeni k zastupování hlídky, resp. mohli k tomu být využiti. Oba svědci především uvedli, že v roli dozorčího nikdy nejeli na výjezd místo hlídky čerpající přestávku. Svědek H. nezmínil, že by kdy použil jako zástup policistu v 6. tarifní třídě, svědkyně M. to dokonce výslovně vyloučila. Žádný ze svědků nezmínil v odpovědi na otázku, kdo může hlídku na přestávce zastoupit a vyrazit místo ní na výjezd, vedoucího oddělení ani jeho zástupce. V kontextu ostatních informací se jeví, že taková možnost jim zřejmě ani nepřišla na mysl. Zbývají tak jen dlouhé zbraně, které by však k zastoupení výjezdové hlídky použil pouze svědek H., svědkyně M. to připustila pouze hypoteticky s tím, že je takto nikdy nevyužila. Jistě by to bylo možné teoreticky vysvětlit tím, že četnost narušení přestávek výjezdové hlídky byla jednoduše tak řídká, že na zástup dlouhými zbraněmi v praxi nikdy nedošlo. To je ale v rozporu s výše uvedenými tvrzeními svědků, že ke kontaktování hlídky na přestávce jako dozorčí občas přistupovali, a dokonce je někdy během přestávky na místo vysílali.
45. Za stávajícího důkazního stavu nezbyvá než konstatovat, že žalovaný dosud neunesl důkazní břemeno ve vztahu k situacím, kdy nebyla postavena do služby druhá, pomocná hlídka. Žalovaný totiž prozatím hodnověrně neprokázal, že by existoval na OOP Letovice funkční – byť třeba jen ústně vyhlášený – systém zastupování výjezdové hlídky čerpající přestávku. Nezdá se, že by vedoucí S. formuloval nějaká jednoznačná pravidla stanovující, koho by měl dozorčí místo hlídky čerpající přestávku vyslat na výjezd, jež by vyslechnutí dozorčí znali, byla by jim zřejmá a jednotně by je uplatňovali. Podle všeho chyběla jasně daná hierarchie, kdo ze sloužících policistů plnících jiné úkoly má hlídku zastoupit v první řadě, a kdo až v případě, že primární zástupce z objektivních důvodů nemůže svou úlohu splnit.
46. Po zralé úvaze musí krajský soud konstatovat, že důkazní břemeno neunesl prozatím žalovaný dokonce ani ve vztahu k situaci, kdy službu konaly zároveň dvě hlídky, výjezdová a pomocná. Zde by snad bylo možno za jiné důkazní situace vyjít z toho, že již z povahy věci – bez nutnosti nějakého výslovného pokynu či jasného zadání – logicky vyplývá, že výjezdovou hlídku při přestávce zastupovala druhá pomocná hlídka, která mohla pokrýt výjezdy k oznámením během její přestávky. Konec konců, proto měla jistě plánovány své přestávky odlišně, tedy v jinou dobu. Jenže výpovědi svědků ani v tomto ohledu nevyznívají jednoznačně.

47. Svědek H. využití pomocné hlídky pro zastoupení výjezdové hlídky potvrdil. Sice v popisu náplně služby pomocné hlídky zdůraznil, že jejím úkolem je vyjet na místo především tehdy, když je výjezdová hlídka vyčerpána tím, že již nějaké oznámení zpracovává, ale na jiném místě připustil, že jako dozorčí, pokud výjezdová hlídka čerpá přestávku, využije k výjezdu právě hlídkou pomocnou či dlouhé zbraně. Ale svědkyně M. toto jednoduché pravidlo svou výpovědí zpochybnila. Uvedla totiž doslova: „*Vždycky zavolám tu výjezdovou hlídku, která má služební telefon, i když čerpá přestávku. Druhou hlídku bych zavolala v případě, že by se jednalo o něco akutního, a kdyby byli blíže než výjezdová hlídka.*“ Svědkyně tedy zjevně nevnímala pomocnou hlídku jako univerzálního zástupce hlídky hlavní v době její přestávky. Spíše se zdá, že se rozhodovala podle aktuálních okolností a nebylo jí zatěžko policistům čerpající přestávku tuto přestávku přerušit a vyslat je na výjezd, ačkoliv měla k dispozici náhradu, pokud se jí to jevílo jako organizačně výhodnější. Ani v situaci dvou hlídek tak žalovaný prozatím soud nepřesvědčil, že zavedl na OOP Letovice náležitá organizační opatření umožňující policistům hlídkové služby řádně čerpat přestávku, aniž by je stavěl do stavu trvalé ostražitosti tím, že by jim i během přestávky „hrozilo“ plnění běžných služebních úkolů.
48. Žalovaný vystavěl své rozhodnutí na tom, že na obvodním oddělení policie, kde žalobce sloužil, byla zavedena náležitá opatření k tomu, aby mohl čerpat přestávky, konkrétně že byla stanovena pravidla pro zastupování. Vedle toho však v souvislosti s režimem jediné hlídky argumentoval i tak, že zastupování žalobce vlastně ani nebylo nutné. Oznámení od občanů hodnotil operační důstojník spolu s hlídkou, přičemž ne každá událost vyžadovala okamžitou reakci – výjezd. K případům vyžadujícím neprodlené nasazení sil, typicky při ohrožení života a zdraví osob, totiž vyjíždí tzv. prvosledová hlídka, která má taktický výcvik a je zařazena do režimu bez přestávek. Jde o hlídku sloužící na jiné služebně než žalobce. K dopravním nehodám zase vyjíždí primárně dopravní policie krajského ředitelství a role žalobce je spíše pomocného charakteru. Čili i pokud byl žalobce v jediné hlídce na dané službě, svou přestávku mohl klidně vyčerpat.
49. Krajský soud tu musí žalovanému vytknout, že se *de facto* omezil na dva typy výjezdů (dopravní nehody a ohrožení života a zdraví) a dospěl k závěru, že žalobcova účast na nich není nezbytná. Vůbec však nepopsal, co představuje běžnou práci žalobce a jaké výjezdy uskutečňuje. To, že ke dvěma konkrétním událostem žalobce vyjíždět nemusí, neznamená, že se nevyskytují jiné výjezdy vyžadující jeho okamžitou reakci (nadto při řešení dopravních nehod má sice být role žalobce pouze pomocná, ale to samo o sobě nevylučuje, že musí k dopravní nehodě okamžitě vyjet). Tento argument však nemůže obstát zejména proto, že žalovaný připouští, že dozorčí policista či operační důstojník zpravidla konzultovali obdržená oznámení s hlídkou čerpající přestávku a domlouvali se s ní, zda lze výjezd odložit či nikoliv. Každý takový hovor podle názoru krajského soudu potenciálně ohrožoval žalobcovu přestávku na jídlo a odpočinek. Podobné „konzultace“ po telefonu nelze vnímat jako pouhou dostupnost, tedy že je žalobce pro svého zaměstnavatele kontaktní. Žalobce byl zřejmě nucen během své přestávky řešit s dozorčím či operačním důstojníkem povahu oznámené události, časové možnosti hlídky a otázku, zda je nezbytný okamžitý výjezd, nebo zda může hlídka přestávku dočerpat. Dopředu tudíž nemohl vůbec počítat s tím, že přestávku stráví bez plnění běžných služebních povinností. Nad žalobcem tak v době čerpání takových přestávek podle všeho visel pomyslný *Damoklův meč* a udržoval jej ve stavu trvalé ostražitosti, což podle krajského soudu není slučitelné s dobou odpočinku. Proto nemá smysl, aby žalovaný nadále vedl argumentaci tím směrem, že

kontaktování žalobce během přestávky a řešení možnosti okamžitého výjezdu jeho přestávku nijak nenarušovalo.

50. Stejně tak nemůže krajský soud souhlasit se žalovaným, že narušování přestávky posvětil Soudní dvůr Evropské unie ve věcech C-344/19 *Radiotelevizija Slovenija* a C-580/19 *RJ*. Předně se obě kauzy týkají režimu pracovní pohotovosti, tj. režimu, za který přísluší zaměstnanci určitá část odměny. Nyní řešené přestávky nejsou součástí pracovní doby a odměna za ně nenáleží. V případě *Radiotelevizija Slovenija* řešil Soudní dvůr pracovníka, kterému zaměstnavatel uložil povinnost v rámci pracovní pohotovosti (tedy ne během přestávky) být dostupný na telefonu a do jedné hodiny dojet do práce. Je-li takové omezení dostatečně intenzivní, však Soudní dvůr neřešil a ponechal tuto otázku na vnitrostátním soudu. Spor *RJ* se zase týkal velitele sboru hasičů, který měl v rámci pracovní pohotovosti hned několik omezujících povinností – nacházet se v blízkosti služebního vozidla, reagovat na hovory, rozhodovat o informovaných událostech a dostavit se k zásahu do 20 minut. To, zda takové povinnosti nepřiměřeně zasahují do práva nakládat s volným časem, však Soudní dvůr opět ponechal na vnitrostátní justici. Proto, mluvil-li Soudní dvůr o možnosti přiměřených omezení zaměstnance, myslel tím jeho omezení během pracovní pohotovosti. Což je logické, neboť za ni zaměstnanec pobírá odměnu.
51. Soud uzavírá, že doposud provedené důkazy neopravňovaly žalovaného k závěru, že vedoucí OOP Letovice zajistil organizačními, technickými a personálními opatřeními žalobci možnost, aby mohl v pozici hlídky čerpat přestávky na jídlo a odpočinek v souladu se zákonem o služebním poměru. Důvodné pochybnosti do řízení vnesly zejména výsledky svědků H. a M., jimiž chtěl žalovaný (zcela správně) ověřit výpověď svědka S. To se však nezdařilo. Ve výpovědích vedoucího, který tvrdil, že stanovil jasná pravidla pro zastupování hlídky během přestávek, a jeho podřízených, kteří měli tato pravidla v praxi realizovat, vyvstaly významné rozpory. K jejich spolehlivému odstranění by bylo třeba vyslechnout svědky znovu a s největší pravděpodobností doplnit i výsledky dalších svědků – policistů sloužících na OOP Letovice. Takové dokazování by však již bylo dosti rozsáhlé (srov. bod 50 výše citovaného rozsudku čj. 9 As 89/2021-65, kde se hovoří o tom, že čtyři vyslechnutí svědci představují v tomto typu případů dosti malý počet), proto je soud v nynějším řízení neprováděl a úvahu o tom, zda má vůbec smysl se o odstranění rozporů pokoušet, ponechává na žalovaném.
52. V zájmu ekonomie dalšího řízení soud nad rámec nutného odůvodnění podotýká, že v dalším řízení by si měl žalovaný ujasnit, v jakém typu hlídky žalobce v jednotlivých směnách sloužil. Přinejmenším se jeví soudu praktické rozdělit žalobcovy směny na ty, kdy sloužil v pomocné hlídce, a na ty, kde sloužil v hlídce hlavní (výjezdové) – ty je pak dále možno dělit na ty, kdy byl na oddělení k dispozici zástup v podobě hlídky pomocné, a kdy naopak výjezdová hlídka sloužila v režimu FPD2, ačkoliv žádnou přímo k tomu určenou náhradu neměla a sloužila sama. Ve vztahu k žalobcově službě v pomocné hlídce se žalovaný vlastně ani nepokusil své důkazní břemeno unést. Na to, zda vůbec někdy kontaktovali jako dozorčí pomocnou hlídku během její přestávky nebo zda byli dozorčím v pozici pomocné hlídky během přestávky kontaktováni, se svědků nikdo neptal. Přitom svědkyně M. sama spontánně uváděla, že pravděpodobnost narušení přestávky je u pomocné hlídky minimální.
53. Pokud jde o žalobcovu službu v hlavní, výjezdové hlídce, zatím není jasné, zda ke kontaktu ze strany dozorčího či operačního důstojníka ohledně možného výjezdu nedocházelo během přestávek pouze tehdy, když pomocná hlídka chyběla. Nikdo se také svědků

nezeptal na klíčovou věc, totiž zda existovala na jejich obvodním oddělení nějaká předem daná ústní pravidla, jak postupovat, když přijmou v roli dozorčího oznámení a hlídka právě čerpá přestávku, příp. kdo a jak je s těmito pravidly seznámil. Nelze dále vyloučit, že svědkyně M. se ukáže být výjimkou, která jako jediná daná pravidla neznala či je jako jediná nedodržovala, když kontaktovala výjezdovou hlídku na přestávce, ačkoliv měla v danou chvíli k dispozici pomocnou hlídku. Kdyby šlo o exces ze strany jediné příslušnice OOP Letovice, kterému objektivně nemohl vedoucí zabránit, protože se o něm (i díky žalobcově pasivitě) nedozvěděl, mohly by závěry žalovaného obstát alespoň ve vztahu k těm směnám, v nichž spolu se žalobcem sloužila další, pomocná hlídka. Střídání by tu mohlo být z povahy věci zajištěno touto druhou hlídkou s jinak plánovanou přestávkou, samozřejmě za podmínky, že by ji jako zástup chápali všichni ostatní vyslechnutí policisté sloužící jako dozorčí. Tu lze na okraj podotknout, že žalobce nejmenoval žádnou konkrétní událost, k níž by vyjížděl a potřeboval by použít vybavení, které měla podle jeho tvrzení ve svém vozidle k dispozici pouze hlavní hlídka (defibrilátor a neprůstřelné vesty). Proti žalobci hovoří i to, že po celou dobu správního i soudního řízení nebyl vůbec schopen uvést, v jakých konkrétních případech a z jakých důvodů musel svou přestávku přerušit. Nelze tedy vyloučit, že jeho výtky platí opravdu jen pro některé typy směn, které sloužil (zejména pro ty, kdy sloužil ve výjezdové hlídce, přičemž pomocná hlídka nebyla ustanovena). Nadto do výkazů služby a přestávek měl žalobce možnost nahlížet každý měsíc a o opravu údajů v nich zřejmě nikdy v průběhu nárokového období nežádal.

54. Až po vyřešení otázek, které se týkají přerušování již zahájené přestávky, by mělo smysl se zabývat další skupinou žalobcových tvrzení, která se týkají pozdějšího zahájení přestávky z důvodu plnění služebních úkolů. Podle žalobce i v těchto situacích byla jeho přestávka nezákonně narušena, neboť se posuny přestávek děly bez jeho žádosti. Jak krajský soud zmínil výše, judikatura se k uvedenému problému zatím jasně nevyslovila. Lze tak jen podotknout, že jde opět ze strany žalobce o velmi obecné tvrzení, neboť ten žádné konkrétní případy ani konkrétní důvody posunu nezmiňuje. Vedle toho i zde platí, že měl žalobce možnost každý měsíc nahlížet do systému, který eviduje jeho službu, a žádat o opravu špatně zaznamenané přestávky. Žalovaný poukázal na případ, kdy výkaz IS instruktáže takovou opravu skutečně obsahuje, takže je zjevné, že se posuny evidovaly. Žalobce však proti časům přestávky po čtyři roky nic nenamítal a nyní tvrdí, že k posunu přestávek běžně docházelo a čas zanesený do evidence neodpovídá. A za třetí posun přestávky nutně neznamená, že je narušen systém zastupitelnosti o přestávkách nebo že žalobce nemůže přestávky na jídlo a odpočinek čerpat. Pokud žalobce nestihl čerpání přestávky „zahájit“ přesně v naplánovaný čas, může to mít různé, těžko předem předvídatelné příčiny (například opožděný návrat z výjezdu). Jestliže k přesunu dojde v rámci zákonného pětihodinového intervalu – tedy s počátkem pracovní doby od 7:00 (jak žalobce běžně začínal) mohlo dojít k přesunu přestávky z plánovaných 11:00-11:30 až na 12:00-12:30 – nevyžaduje to podle komentářové literatury žádost ze strany příslušníka bezpečnostního sboru. Krajský soud ponechává tuto otázku prozatím bez řešení, neboť ani žalovaný se k ní v napadeném rozhodnutí jasně nevyslovil.

VI. Závěr a náklady řízení

55. Na základě výše uvedených úvah shledal soud žalobu důvodnou a jelikož skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spise, zrušil soud napadené rozhodnutí [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] a věc vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Jelikož v něm bude žalovaný právním názorem krajského soudu vázán

(§ 78 odst. 5 s. ř. s.), shrnuje soud své závěry přehledně takto: Závěry žalovaného, zejména otázka zastupitelnosti žalobce jako hlídky během naplánované přestávky, postrádají oporu ve správním spise. Je možné, že po doplnění skutkového stavu může žalovaný – přinejmenším ve vztahu k některým žalobcovým směnám – dospět ke stejnému závěru. Prozatím se ale spíše jeví, že žalobce jako hlídka nemohl výkon své služby přerušit a přestávku plnohodnotně a v klidu čerpat, protože neexistovala jasně daná pravidla pro to, koho by měl za něj dozorčí či operační důstojník vyslat na výjezd, jestliže taková potřeba během žalobcovy přestávky vyvstala.

56. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Strana žalující měla ve věci plný úspěch, proto má vůči straně žalované právo na náhradu nákladů, které v řízení před soudem účelně vynaložila. Náklady řízení spočívají v zaplaceném soudním poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč a v nákladech právního zastoupení v řízení před krajským soudem. Strana žalující tyto náklady vyčíslila na 20 225,50 Kč, což odpovídá obsahu spisu. Zástupce strany žalující učinil celkem 3 úkony právní služby ve smyslu vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – šlo o převzetí a přípravu zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu; tento úkon je třeba uhradit bez ohledu na to, že právní zástupce zastupoval účastníka již ve správním řízení – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2011, čj. 1 As 21/2011 - 52, č. 2414/2011 Sb. NSS], písemné podání soudu ve věci samé, tj. podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], účast na soudním jednání dne 19. 4. 2023 nepřekračující 2 hodiny [§ 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu]. Za jeden úkon náleží podle § 7 bodu 5 aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu odměna ve výši 3 100 Kč. Zástupci dále náleží náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za každý úkon. Protože zmocněný advokát je plátcem DPH, zvyšuje se tento nárok o částku 714 Kč odpovídající dani ve výši 21 %, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, a to na 4 114 Kč za jeden úkon, celkem tedy za všechny úkony 12 342 Kč (3 x 4 114 Kč).
57. V souvislosti s účastí na jednání dále náleží náhrada cestovních výdajů vypočítaných na základě § 13 odst. 5 advokátního tarifu podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Advokátní kancelář má sídlo na adrese Vodičkova 710/31 v Praze, jednání krajského soudu se konalo v jeho sídle na adrese Rooseveltova 16 v Brně. Z údajů na serveru mapy.cz soud ověřil, že délka trasy udávaná žalobcovým zástupcem (2 x 208 km) odpovídá realitě. Za každý 1 km jízdy se podle § 157 odst. 3 zákoníku práce přiznává základní náhrada a náhrada výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu. Sazba základní náhrady za 1 km jízdy činí u osobních silničních motorových vozidel podle § 157 odst. 4 písm. b) zákoníku práce nejméně 4,20 Kč, aktuálně ji však na hodnotu 5,20 Kč zvyšuje § 1 písm. b) vyhlášky č. 467/2022 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2023 (dále jen „vyhláška“). Soud proto zvolil tuto hodnotu a dospěl k částce 2 163,20 Kč (416 x 5,20 Kč). Pokud jde o výdaje na pohonné hmoty, podle technického průkazu předloženého advokátem je palivem použitého vozidla benzín 95 oktanů a jeho kombinovaná spotřeba pro městský a mimoměstský provoz u daného vozidla činí 7,4 l/100 km (§ 158 odst. 4 zákoníku práce ve spojení s příslušnými evropskými předpisy). Advokát neprokázal cenu nakoupených pohonných hmot žádným dokladem, proto soud tuto cenu určil v souladu § 158 odst. 3 zákoníku práce odkazem na § 4 písm. a) vyhlášky, dle kterého činí 41,20 Kč/1 l. Jako náhrada za pohonné hmoty tak přísluší částka

1 268,30 Kč (7,4 / 100 x 416 x 41,20 Kč). Za účast na jednání je nutno dále přiznat náhradu za promeškaný čas advokáta strávený cestou do místa jednání a zpět podle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu, a to ve výši 100 Kč za každou započatou půlhodinu. Doba jedné cesty činí podle zadání trasy na serveru mapy.cz 2 hod 31 min, soud proto přiznal podle § 14 odst. 3 advokátního tarifu náhradu ve výši 1 200 Kč (12 x 100 Kč), s DPH pak 1 452 Kč. Celkem tedy v souvislosti s jednáním přísluší náhrada ve výši 4 883,50 Kč.

58. Výše nákladů právního zastoupení za celé řízení tudíž činí 17 225,50 Kč a výše soudních poplatků 3 000 Kč. Celkem má strana žalovaná uhradit straně žalující částku 20 225,50 Kč.
59. Obecná třídní lhůta pro splnění povinnosti uložené soudem (§ 160 odst. 1 o. s. ř.) by pro účely úhrady nákladů soudního řízení správního nebyla přiměřená. Jednak proto, že rozsudky správních soudů nabývají právní moci již okamžikem doručení (§ 54 odst. 5 s. ř. s.), a jednak proto, že podle zkušeností správních soudů mají správní orgány problém takto krátké lhůty dodržet s ohledem na své vnitřní administrativní členění a nutnost schválit odeslání peněz příslušným vedoucím zaměstnancem. Proto ji soud prodloužil na jeden měsíc.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 19. 4. 2023

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu